

Mitt møte med norsk lutherdom

Peter Van Nguyen

Innledning

Det er en ære, og ikke minst, en glede for meg personlig å kunne være her i dag, i dette vakre Universitetsbiblioteket i anledning 500-årsmarkering av reformasjonen.

Akkurat på denne dagen, 31. oktober 2016, besøkte pave Frans Lund domkirke i Sverige. Pavens deltakelse i fellesmarkeringen vakte stor medieoppsikt verden over, og likeledes, stor begeistring for vårt økumeniske felleskap i hele Skandinavia. Begivenheten har på sett og vis inspirert meg til å takke *ja* til invitasjonen da den kom. Jeg vil fortelle om mitt møte med lutherdommen her til lands. Dette blir altså en meget personlig beretning om hvordan jeg *subjektivt* opplever norsk lutherdom i møte med mine *luthersk-evangeliske* medkristne.

Første møte på 80-tallet

Mitt første møte med Norge fant sted en gang på begynnelsen av 80-tallet. Det ble et sjokk-møte med vinternorge. Utettermometeret viste 25 minus grader. Aldri før i mitt liv hadde jeg noen gang opplevd noe lignende. Bare noen få timer før befant jeg meg i tropisk klima i sørøst-asia. Det ble altså mer enn 50 graders forskjell, noe som satte hele kroppssystemet mitt i fullt *alarm-beredskap*. For de fleste av oss som sitter her høres dette kanskje ut som om å komme tilbake etter en ukes ferie i syden. For meg var det atskillig mer dramatisk.

Etter et døgn i luften landet endelig flyet på Fornebu flyplass. Omgivelsene ute var dekket av et tykt snølag. Alt var hvitt og det

sterke, reflekterte lyset blendet mine øyne da jeg forsøkte å se ut gjennom det lille flyvinduet. Ut av flyet kom en tiåring kledt i T-skjorte, og med sommersko på føttene. Det jeg ikke visste da, var at jeg bare noen få dager senere måtte gå på ski 3 km fra der jeg bodde i *Ås* til *Holstad barneskole*. Den første bakken tok allerede knekken på meg. Det tok en evighet for meg å komme meg gjennom det upløyede snøterrenget i skogen. Da jeg endelig nådde fram, var jeg for lengst tømt for krefter. Men heldigvis ventet det varme og koselige klasserommet på meg. Jeg gledet meg over å komme inn i et halvmørkt klasserom, der læreren begynte timen med å tenne på et lilje-lys, godt plassert på kateteret, før det ble delt ut gaver. Som årene gikk, tenkte jeg ofte tilbake på denne koselige stunden. Som tiåring fikk jeg for aller første gang oppleve denne norske, kristne adventstradisjonen.

Kirketilhørighet og identitet

Overgangen fra uskyldig og bekymringsfri barneskole og ungdomskole til videregående skole, kan ofte by på utfordringer. For mitt vedkommende ble det en eksistensiell trosutfordring. Jeg opplevde en, så å si, *katolsk trosoppvåkning* i denne perioden. Hva mener jeg med det? Vel, jeg ble etterhvert klar over min kirketilhørighet. Samtidig ble jeg for alvor gjort oppmerksom på fra ulike hold at vi, noen vil si: at jeg og resten av klassen, var forskjellige *trosmessig*.

Jeg husker veldig godt, vi hadde en meget sympatisk og opplagt klasseforstander som het Per Råde. Per syklet hver dag fra Råde til Kirkeparken Videregående skole i Moss sentrum. Hver gang det dukket opp et kontroversielt tema, enten i biologitimen eller i fysikktimen, henvendte han seg til meg som om jeg var en spesialist i katolsk tenkning og hadde alle fasitsvarene: "*Van, du er katolikk, hva mener du om Darwins evolusjonsteori, om Big Bang teori, osv.*" Det

var sikkert godt ment fra hans sin side når han etterlyste alternative synspunkter vedrørende de aktuelle temaene, men det ble hos meg, igangsatt, ubevisst, en rekke tankeprosesser, deriblant, en slags forsvarsmekanisme som ble vekket til live. Det jeg ikke var klar over den gang - eller nå ved retrospeksjon - var at jeg gradvis beveget meg inn i, så å si, *apologetiske* spor og begynte å betrakte omverdenen fra et *dikotomisk* perspektiv. Man forstår jo at det er unaturlig å lete kontinuerlig etter ulikheter hos hverandre. Fordi dette medfører en slags fremmedgjøring av den andre. Jeg tror vi mennesker har en tendens, eller rettere sagt: en vane til intuitivt å lete etter likheter hos den eller dem vi møter. Vi søker felleskap med dem vi har mye til felles med, hvilket vil si, at det er noen vi lettere kan identifisere oss med enn kanskje andre. Det motsatte blir altså tilfellet - vi distanserer oss, mentalt sett, fra dem vi anser som mer ulik oss selv. I lengden vil denne fremmedgjørelsen av den andre være så unaturlig og usunn at den kan skape disharmoni hos en selv og forstyrre samhørigheten og fellesskapsfølelsen.

Når det er sagt, så tror jeg at hovedgrunnen til at min klasseforstander ofte henvendte seg til meg angående tema mellom tro og vitenskap var at han allerede den gang visste at jeg var fast bestemt på å bli katolsk prest.

Presteutdannelse i London

Etter videregående skole, gikk turen videre til London og presteutdannelse. Med geografisk og kulturell distanse, betraktes norsk lutherdom nå på avstand, og gjennom britisk-katolske briller. Innlosjert i en herregård i Chelsea som en gang tilhørte selveste Thomas More, kansler under kong Henri den åttendes regjering, som nå er blitt innovert og utvidet til å være et studiested for katolske prestestudenter i England. Studentene her ble oppmuntret til selvstendig og kritisk tenkning. Å ty til spissformuleringer ansees

svært ofte som en akademisk dyd. Forventningen til presisjonsnivå i essay-skrivingen var meget høy, spesielt når en skulle analysere og dissekere en problemstilling eller et studieobjekt. Underveis i denne type intellektuelle øvelser snek det seg inn hos studenten en del polemikk og kanskje også overforenklinger av komplekse og ofte uoversiktlige teologiske stridspørsmål. Temaene rundt reformasjonen ble tatt opp og belyst fra ulike synsvinkler på en forsvarlig måte. Økumenikk var også et fag som ble meget høyt verdsatt og det ble undervist i av selveste Rektoren ved presteseminaret, en tidligere engelsk baptist som konverterte til Den katolske kirke mens han studerte i Oxford. Det økumeniske faget hjalp oss studenter til å forholde oss til andre kirkesamfunn med respekt og forståelse. Dessuten bistod faget oss med å nyansere de ulike inntrykkene vi hadde fått om reformasjonene i ulike sammenhenger.

Prestevirke i Norge

Alt i alt var det et berikende utenlandsk studieopphold. Samtidig oppdaget jeg at jeg aldri før hadde følt meg mer hjemme i norsk væremåte og tenkemåte, i dens karakteristiske uhøytidelighet, eller om dere vil: folkelighet basert på likhetsidealet. Da den seks år lange presteutdanning endelig var over, vendte jeg tilbake til Norge.

Mitt første tjenestested ble St. Paul menighet i Bergen, og noe senere omfattet det også Håkonsvern marinebase i Bergen hvor jeg var sjøforsvarsprest. I løpet av det året jeg tjenestegjorde ved prestekontoret på Håkonsvern, fikk jeg oppleve norsk lutherdom på nært hold. Kontakten med mine norske prestekolleger, med gastene i førstegangstjeneste som jeg har hatt i etikktimer og med de mange ansatte i ulike avdelinger rundt om på marinebasen har gitt meg verdifulle erfaringer med, og innblikk i det *norsk luthersk-evangeliske* mennesket. Det kan vel sies at det er et godt gjenkjennelige kjennetegn når man møter et menneske som er så gjennomsyret av

evangeliske verdier. De er fylt av kristen godhet og nestekjærlighet. Disse er kristne egenskaper som manifesterer seg gjennom deres holdning og væremåte.

Etter at min førstegangstjeneste var omme, hadde jeg høstet en viktig lærdom. Det ene er å studere fagteoretisk et spesifikt kirkesamfunn, noe helt annet blir det når man, på et mellom-menneskelig plan, treffer et annet menneske, eller på et trosplan - møter en medkristen, ansikt-til-ansikt. Frykten for annerledeshet, og kanskje til og med, fordommer som oppstår når man kun betrakter hverandre på avstand, eller enda verre, om man har et distansert forhold til hverandre av ulike grunner.

Etter 17 års prestevirke i Norge har jeg hatt mye glede av å kunne møte mange norske medkristne fra ulike kirkesamfunn i svært ulike kontekster, vil jeg si: det står mye respekt av dem! Noen av dem har jeg også møtt i ulike menigheter rundt omkring i landet, men som nå har blitt deres nye åndelige hjem. Mange av dem er blitt mine gode venner. Jeg er imponert over deres dype kristne fromhet, deres aktive engasjement i menighetsliv, og deres nærvær særpreget av evangeliske verdier, vekker mye beundring i menighetene.

Veien videre...

Sist og ikke minst, håper jeg at mitt lille bidrag vil være med å forsterke vår gjensidige forståelse, og at det bistår til et enda tettere økumenisk samarbeid lokalt i vår by, Kristiansand, ettersom Vår Herre har ytret ønsket om enheten blant sine disipler slik at verden kan komme til troen på Faderen (Joh. 17:21-22).

Takk for oppmerksomheten.